

Забезпечення стійкості у складних умовах

збірник матеріалів доповідей
учасників міжнародної міждисциплінарної
науково-практичної конференції

(Харків – Брістоль, 8 червня 2023 р.)

УДК 34(063)

3-12

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського
“Харківський авіаційний інститут”
(протокол № 11 від 21 червня 2023 року)

- 3-12** **Забезпечення** стійкості у складних умовах: збірник матеріалів доповідей учасників міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. (Харків – Брістоль, 8 червня 2023 р.). Харків, 2023. 288 с.

Збірник містить матеріали доповідей, у яких висвітлено актуальні теоретичні та практичні проблеми сучасної науки, вищої освіти та технологічної сфери в аспекті пошуку перспектив їх подальшого розвитку та забезпечення стійкості у складних умовах сьогодення.

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практиків, які займаються вивченням питань у сфері науки, вищої освіти та технологій.

УДК 34(063)

Матеріали викладено в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори та їх наукові керівники.

Деякі доповіді та повідомлення мають дискусійний характер, оскільки в них висловлюється особиста думка автора, яка не завжди збігається з поглядами членів організаційного комітету конференції.

© Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
“Харківський авіаційний інститут”, 2023.

© University of Bristol, 2023.

ЗМІСТ

КОЛОМОЙЕТС Т.

Foreign language ability as a prerequisite for admission to the state service and ensuring resilience to professional activity in crisis conditions..... 11

ГОЛІНА В. В.

Запобігання автодорожнім правопорушенням: проблема наукового забезпечення 14

BURLIAI A.

Problems of integration of military migrants from Ukraine in the EU 17

FILIPENKO N., SPITSYNA H., ANDRIEIEVA O.

Security of higher educational institutions in Ukraine: today's realities ... 20

КЛИМЕНКО К. В., УХНАЛЬ Н. М.

Актуальні питання щодо створення та ведення реєстру об'єктів критичної інфраструктури в Україні 23

КОВТУН Т. А., КОВТУН Д. К., КРУПСЬКА О. С.

Екологічна цінність екологістичного продукту 27

ПІДРИЧЕВА І. Ю., ЛЯШЕНКО В. І., БАШ А. С., ЛІЩУК О. В.

Основні засади повоєнного відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад України у контексті імплементації підходу смарт-спеціалізації 30

РУДОЙ К. М.

Особливості джерел поліцейського права 33

САС Н. М.

Сприйнятливість до нового в управлінні 36

ЧЕРНОУС С. М., ТИЩЕНКО О. В.

Про оптимізацію правового регулювання вирішення колективних трудових спорів в Україні 39

ЮРЧЕНКО Л. І., ГОНТАРЕНКО Л. О.

Філософське осмислення феномену екологічної безпеки..... 43

ARTOMOVA A.

Визначення впливу експорту електроенергії на можливість зниження її вартості всередині країни 45

ОСОБЛИВОСТІ ДЖЕРЕЛ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРАВА

Катерина Миколаївна РУДОЙ,

*докт. юрид. наук, професор,
професор кафедри адміністративного
права та адміністративного процесу
Одеського державного університету
внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-8169-0028>*

Вивчення джерел поліцейського права має не лише важливе теоретичне значення, а й важливий прикладний характер у галузі правотворчості, правозастосування і правотлумачної діяльності поліції. Етимологія поняття «джерело» містить вказівку на певні першопричини та рушійні фактори, що зумовлюють появу і формування норм права, а саме – поліцейського права.

Джерело права пояснює, звідки береться норма права, як вона народжується. У зв'язку з цим необхідно розрізняти категорії «джерело права» (відповідає на запитання, звідки береться норма права) і «форма права» (відповідає на запитання, у чому (як) фіксується, отримує зовнішній прояв норма права). З огляду на це термін «джерело поліцейського права» розглядається як спосіб закріплення (об'єктивізації) норм поліцейського права. Водночас слід звернути увагу і на той факт, що джерело поліцейського права виконує не лише функцію об'єктивізації права, а й є юридичною основою діяльності поліції та її підрозділів.

Сукупність джерел поліцейського права є специфічною системою, компоненти якої зв'язані один з одним. Ознаки системи джерел поліцейського права наступні:

а) усі вони засновані на нормах Конституції і законів, що мають юридичну чинність;

б) нормативні акти вищих органів служать юридичною базою для нормативних актів органів нижчого підпорядкування, що також є джерелами поліцейського права;

в) нормативні акти вищих органів, як джерела поліцейського права, мають більшу юридичну силу порівняно з актами, що приймаються суб'єктами нижчого підпорядкування.

Джерела поліцейського права безпосередньо пов'язані з його формами, які є способом зовнішнього закріплення та вираження норм поліцейського права. Існують різні підходи до розуміння терміна «джерело права» у його співвідношенні з «формою права». У колі дослідників адміністративного права термін «джерело права» переважно розглядається у формально-юридичному значенні. Основний акцент робиться на позитивному праві, що встановлюється чи сакціонується державою, а тому й формою права є об'єктивізація відповідних правових норм, якими держава врегульовує суспільні відносини.

Водночас першоджерелом норми права є внутрішня сутність суспільного устрою, той уклад життя, що історично сформувався в межах певної території.

А тому норми права є невід’ємною складовою частиною людського буття. Підтвердженням цього є факт існування природних прав людини, тобто тих, які вона має з народження, і які не можуть бути обмежені нічим і ніким. Ці права закріплені у нормах права і супроводжують людину все її життя. Держава може створювати норми права лише за двох умов: по-перше, якщо для регулювання суспільних відносин бракує норм природного права; по-друге, норми права, створені державою, не суперечать і не порушують норми природного права.

Джерела права – це встановлені державою або визнані нею офіційно документальні форми прояву та закріплення норм права, що надає їм юридичного, загальнообов’язкового значення. Тобто джерела є офіційними способами зовнішнішнього висловлювання та закріплення норм права.

Джерела поліцейського права – сукупність загальнообов’язкових нормативно-правових приписів, які містяться у письмовому акті компетентного суб’єкта чи декількох суб’єктів, що створюють, змінюють чи припиняють дію норм поліцейського права.

Ознаки джерел поліцейського права:

офіційно-документарна форма вираження;

офіційність, загальнообов’язковість;

нормативність, формальна вираженість;

багаторазовість застосування;

визначені межі дії в часі, просторі та за колом осіб;

системність, відсутність загальногалузевого кодифікованого акта;

переважна кількість підзаконних нормативно-правових актів у системі джерел поліцейського права;

сукупність матеріальних, процесуальних та процедурних норм обумовлює унікальність та особливості джерел поліцейського права.

Джерелами поліцейського права є Конституція України, положення міжнародного права (Загальна декларація прав людини від 10.12.1948, Європейська конвенція з прав людини (1950), Кодекс поведінки посадових осіб при підтриманні правопорядку від 17.12.1979 та ін.), Закон України «Про Національну поліцію», постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України, підвідомчі нормативно-правові акти Національної поліції України.

Конституція України закріплює положення про те, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави (стаття 3).

Національна поліція України, будучи суб’єктом нормотворчої діяльності, повноважна розробляти та приймати в межах законодавства правові акти підзаконного характеру, що містять вторинні (похідні від законодавчих норм та норм вищих органів влади й органів влади, яким поліція підпорядковується) положення на виконання (застосування) та/або конкретизацію відповідних первинних норм, головним чином, для забезпечення реалізації завдань власної управлінської діяльності. Ключовим в цьому питанні є те, що НПУ видає саме акти підзаконного характеру, що означає, що такі правові акти в управлінській діяльності цього органу влади можуть бути видані лише на

основі і на виконання Конституції та законів України з метою їх деталізації та створення умов для реалізації норм права, що мають найвищу юридичну силу. Беручи до уваги такий критерій як юридична можливість (інакше — юридична властивість) правових актів в управлінській діяльності Національної поліції нашої держави, можна дійти висновку, що Національна поліція на сьогодні розробляє та виносить такі правові акти:

1. Індивідуально-правові акти поліції. Такий вид правових актів в управлінській діяльності органів виконавчої влади є найбільш поширеною формою їх діяльності, що пов'язана із застосуванням норм права. Індивідуальні акти слід розглядати як такі, що мають характерно виражений правовиконавчий характер, закріплюють юридично владні волевиявлення органів виконавчої влади.

2. Нормативно-правові акти поліції. Нормативно-правовим актам поліції властиві такі риси як: а) обов'язковість письмової форми документу; б) офіційність (виноситься поліцією від імені держави спеціально уповноваженою посадовою особою чи колегією, яка утворюється для погодження вирішення питань, що належать до компетенції Національної поліції, обговорення найважливіших напрямів її діяльності) документу та його юридична сила, що відображається, серед іншого, в обов'язковості виконання приписів нормативного акта поліції (невиконання нормативних приписів таких актів поліції тягне за собою настання юридичної відповідальності у порядку, що передбачений чинним законодавством); в) наявність в змісті нормативної інформації (норм права), що направлена на врегулювання відносин у відповідних сферах діяльності поліції через встановлення, зміну або ж скасування норм права; г) нормативно-правові акти поліції виносяться в установленому порядку.

Таким чином, на сучасному етапі формування поліцейського права, використовуючи історичний та функціональний підходи до змісту сучасного законодавства, а також сучасних поліцейських правовідносин у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, джерела поліцейського права розкривають завдання, принципи та цілі поліцейської діяльності у демократичному суспільстві та правовій державі. На основі джерел поліцейського права повинна досліджуватися та вивчатися поліцейська діяльність через призму її нормативного регулювання, тобто поліцейського права, що має відображатися у назвах навчальних дисциплін та підручників, у проблематиці наукових конференцій, загалом у підходах до оцінки явищ суспільної дійсності. І саме такий акцент як у науці, так і правозастосуванні буде сприяти утвердженню верховенства права в діяльності органів поліції.

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України : монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків : Факт, 2021. – С. 192-214.
2. Особливе адміністративне право: підручник/ за ред. Бернда Візера, Ярослава Лазура, Тетяни Карабін, Олександра Білаша. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – С. 23-60.
3. Поліцейське право України/ Братель С.Г., Денисова А.В., Пишна А.Г. та ін..Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023.С. 59-72.